Wiecej arkuszy i odpowiedzi znajdziesz na: EDUARKUSZE.PL

Miejsce
na naklejkę
z kodem

Dysleksja

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

ARKUSZ I

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ I
STYCZEŃ
ROK 2005

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz zawiera 19 stron. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Proszę pisać tylko w kolorze czarnym; nie pisać ołówkiem.
5. Nie wolno używać korektora.
6. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
7. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, którego zawartość nie będzie oceniana.
8. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.
9. Do ostatniej kartki arkusza dołączona jest **karta odpowiedzi,** którą **wypełnia egzaminator**.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać **100 punktów**

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

PESEL ZDAJĄCEGO

eduarkusze.pl

Zadanie 1. *(0-5 pkt.)*

Zapoznaj się z informacjami zawartymi na przedstawionej ilustracji i rozwiąż poniższe zadania oznaczone literami od **A** do **E.**

Rozwiązanie zadań polega na wpisaniu krótkich odpowiedzi.

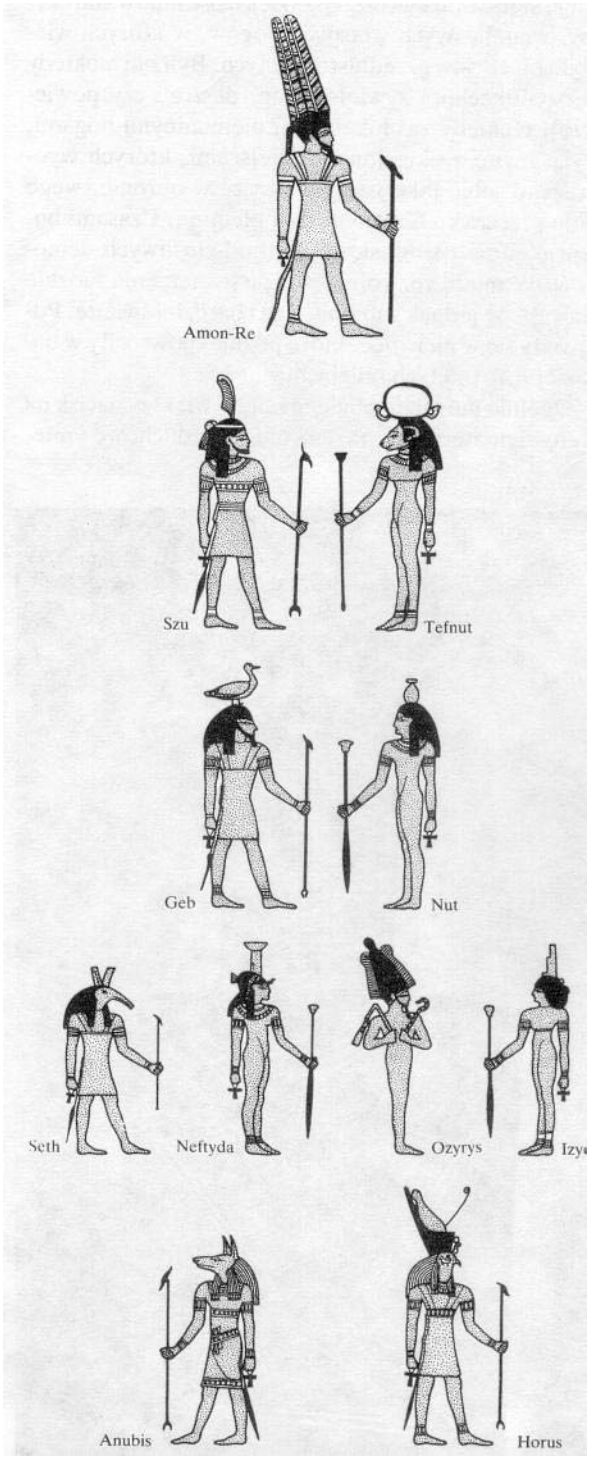

J. M. Roberts, *Ilustrowana historia świata*, t. I, Warszawa 1980, s. 171.

A. Podaj nazwę systemu religijnego, którego wizerunki bogów przedstawia ilustracja.

.....

.....

eduarkusze.pl

B. Podaj nazwę starożytnej cywilizacji, z którą związane są przedstawione bóstwa.

.....

C. Podaj imię boga, przed oblicze którego trafiał zmarły na sądzie opisanym w *Księdze Umarłych*.

.....

D. Wskaż jeden charakterystyczny element kanonu w sztuce, związany ze sposobem przedstawiania postaci bogów i ludzi.

.....

E. Zdefiniuj pojęcie panteon bogów.

.....

.....

.....

Zadanie 2. *(0-5 pkt.)*

Poniżej zacytowano fragment mowy Peryklesa. Po jego przeczytaniu wykonaj zadania **A** i **B**.

Nasz ustrój polityczny nie jest naśladownictwem obcych praw, a my sami raczej jesteśmy wzorem dla innych niż inni dla nas. Nazywa się ten ustrój demokracją, ponieważ opiera się na większości obywateli, a nie na mniejszości. W sporach prywatnych każdy obywatel jest równy w obliczu prawa [...] W naszym życiu państwowym kierujemy się zasadą wolności. [...] Jesteśmy jedynym narodem, który jednostkę nie interesującą się życiem państwa uważa nie za bierną, ale za nieużyteczną. [...]

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego do Fukuyamy,* t. 1, Gdańsk 1999, s. 28-29.

A. Wskaż cztery cechy ustroju demokratycznego, na które zwrócił uwagę Perykles.

Cechy ustroju

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

B. Zdefiniuj pojęcie demokracji w rozumieniu starożytnych Greków.

.....

.....

.....

eduarkusze.pl

Zadanie 3. *(0-3 pkt.)*

Zapoznaj się z poniżej podanymi przyczynami upadku starożytnego imperium i rozwiąż zadania oznaczone literami od **A** do **C**.

- najazdy barbarzyńców,
- osłabienie władzy centralnej cesarzy,
- bunty prowincji,
- bunty wodzów i rozkład armii,
- podział cesarstwa,
- kryzys tradycyjnej kultury,
- rozwój chrześcijaństwa,
- detronizacja ostatniego cesarza,
- kryzys finansowy i gospodarczy.

A. Podaj nazwę imperium, którego upadek nastąpił pod wpływem powyższych przyczyn.

.....

B. Upadek imperium jest umownym końcem jednej epoki i początkiem kolejnej. Podaj nazwy tych epok.

.....

C. Upadek imperium miał miejsce w

313 r., 395 r., 410 r., 476 r., 496 r.

Zadanie 4. *(0-2 pkt.)*

Przyporządkuj nazwy państw odpowiednim władcom.

A. Egipt,
B. Grecja,
C. Persja,
D. Asyria
E. Rzym.

	Władca	**Państwo**
1.	Oktawian August	.....
2.	Kserkses	.....
3.	Perykles	.....
4.	Menes	.....

eduarkusze.pl

Zadanie 5. *(0-1 pkt.)*
Traktat w Verdun związany był z historią

A. Anglii.
B. Hiszpanii.
C. państwa Franków.
D. państwa Awarów.

Zadanie 6. *(0-1 pkt.)*
Walką z heretykami i ich poglądami w średniowieczu zajmował się głównie zakon

A. franciszkanów.
B. dominikanów.
C. benedyktynów.
D. cystersów.

Zadanie 7. *(0-4 pkt.)*
Przeczytaj fragment *Kroniki* Anonima Galla i rozwiąż zadania od **A** do **D.**

Bolesław atoli śpiesznie przybył pod Kalisz, a napotkawszy tam opór garści wiernych Zbigniewowi, w kilku dniach ten gród zajął, a równocześnie [...] ustanowił swojego komesa w mieście Gnieźnie. Stąd ruszył na Spicymierz i uwięził tam wiernego starca [arcybiskupa gnieźnieńskiego Marcina], [...]. Zabrał go jednak ze sobą śpiesząc do przeniesionej stolicy w Łęczycy i tam naprawił stary gród [mający być osłoną] przeciw Mazowszu. Wtedy dopiero nadeszły posiłki od Rusinów i Węgrów. [...] Wówczas Zbigniew zupełnie upadł na duchu [...] i uznał się za niższego od brata [...].

Cyt. za M. Tymowski, *Średniowiecze, ćwiczenia źródłowe...,* t. II, Warszawa 1999, s.144.

A. Wybierz tytuł do zacytowanego fragmentu.

a) Najazd Rusinów.
b) Uwięzienie arcybiskupa.
c) Konflikt Bolesława ze Zbigniewem.
d) Oblężenie Kalisza.

B. Wskaż stronę zwycięską w konflikcie.

a) zwycięzcą jest Zbigniew,
b) zwycięzcami są Rusini,
c) zwycięzcą jest arcybiskup,
d) zwycięzcą jest Bolesław.

C. W średniowieczu konflikt o władzę w rodzinie panującej był.

a) specyficznym problemem Polski.
b) unikalny w średniowiecznej Europie.
c) charakterystyczny tylko na Rusi.
d) konsekwencją prawa feudalnego.

eduarkusze.pl

D. Władcą Wielkopolski i Mazowsza był

a) książę Zbigniew.
b) książę Bolesław.
c) wspomniany komes.
d) arcybiskup Marcin.

Zadanie 8. *(0-1 pkt.)*

Poniżej wymieniono elementy procesu historycznego, który rozwijał się w XIII do XV w. na ziemiach polskich. Podaj jego nazwę.

- na czele wsi stoi sołtys
- wolność osobista chłopów
- wprowadzenie tzw. trójpolówki
- chłop otrzymuje prawo do dziedziczenia gruntu,
- oczynszowanie chłopów
- zniesienie lub ograniczenie pańszczyzny

.....

Zadanie 9. *(0-2 pkt.)*

Oznacz literą A wydarzenie pierwsze chronologicznie, literą B ostatnie z niżej podanych, związanych z konfliktem z Krzyżakami.
Litery wpisz w wolne miejsca tabeli.

1.	Bitwa pod Płowcami	
2.	Zagarnięcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków	
3.	II pokój toruński	
4.	Bitwa pod Grunwaldem	

Zadanie 10. *(0-3 pkt.)*

Uwzględniając wartość historyczną dzieł trzech kronikarzy polskiego średniowiecza uporządkuj ich hierarchicznie Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Jan Długosz.

I.	.....
II.	.....
III.	.....

eduarkusze.pl

Zadanie 11. *(0-3 pkt.)*

Wymień trzy przyczyny reformacji w Europie.

1. .....

   .....

2. .....

   .....

3. .....

   .....

Zadanie 12. *(0-4 pkt.)*

W XVI wieku wystąpiło w Europie zjawisko dualizmu gospodarczego. Wykonaj poniższe polecenia od **A** do **C**

A. Wyjaśnij, na czym polegało zjawisko dualizmu gospodarczego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. Podaj dwa przykłady skutków zjawiska dualizmu gospodarczego dla państwa i społeczeństwa Rzeczypospolitej XVI wieku.

1. .....

   .....

2. .....

   .....

C. Określ znaczenie rzeki Łaby dla zjawiska dualizmu gospodarczego.

.....

.....

eduarkusze.pl

Zadanie 13. *(0-5 pkt.)*

Przeczytaj poniższy tekst i rozwiąż zadania oznaczone literami od **A** do **E.**
Rozwiązanie zadań polega na napisaniu krótkich, rzeczowych odpowiedzi.

Kolonizacja wszystkich trzech Ameryk przez Europejczyków, prowadzona w nieustannych, zaciekłych walkach z Indianami, była - jeśli można użyć tego określenia – koniecznością historyczną, pierwotna bowiem cywilizacja Amerindów ustąpić musiała wysoko rozwiniętej cywilizacji europejskiej. Proces ten odbywał się kosztem straszliwego terroru i rozlewu krwi i należy do najokrutniejszych kart historii ludzkości. Charakter kolonizacji, a właściwie podboju Nowego Świata, determinowały dwa czynniki – ściśle określony kierunek ekspansji europejskiej nastawionej na całkowite i trwałe opanowanie olbrzymiego kontynentu, a nie tylko doraźne wyeksploatowanie jego bogactw, i nieunikniony w takiej sytuacji zdecydowany opór Indian.

Cyt. za Z. Wójcik, *Historia powszechna wiek XVI – XVII,* Warszawa 1999, s. 108.

A. Podaj nazwy „trzech Ameryk" o których wspomina autor w źródle.

.....

.....

.....

B. Określ doraźny i dalekosiężny cel Europejczyków w walce z Indianami.

.....

.....

C. Oceń postępowanie Europejczyków w stosunku do „innych cywilizacji".

.....

.....

.....

D. Wskaż jakie znaczenie miała kolonizacja dla Indian i Europejczyków.

.....

.....

.....

E. Zacytuj fragment, w którym autor jednocześnie opisuje proces historyczny i wyraża o nim opinię.

.....

.....

.....

eduarkusze.pl

Zadanie 14. *(0-1 pkt.)*

Wyjaśnij dylemat Macieja Stryjkowskiego, który pisząc w XVI wieku o czasach sobie współczesnych, powiedział *„żywych ludzi sprawy o świeżej pamięci rzeczy, nie bardzo bezpieczne bywają na światło wydawane”.*

cyt. za Z. Wojtkowiak, *Nauki pomocnicze historii najnowszej*, Poznań 2001, s. 29.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. *(0-1 pkt.)*

Wskaż formę ustroju w Rzeczypospolitej w XVI wieku.

A. monarchia patrymonialna,
B. monarchia absolutna,
C. oligarchia magnacka,
D. demokracja szlachecka.

Zadanie 16. *(0-6 pkt.)*

Na podstawie poniższego zdjęcia rozwiąż polecenia od **A** do **F**.

Polityka, nr 31, 31 lipca 2004, s. 51.

eduarkusze.pl

A. Określ rodzaj źródła historycznego.

.....

B. Podaj nazwisko autora dzieła.

.....

C. Podaj tytuł dzieła.

.....

D. Podaj nazwę epoki, w której powstało dzieło.

.....

.....

E. Wyjaśnij, co łączyło dzieło z ideologią epoki, w której dzieło powstało.

.....

F. Podaj nazwę państwa, w którym przedstawione dzieło jest w stałej ekspozycji.

.....

Zadanie 17. *(0-1 pkt.)*

Wskaż dokument, który kończy okres rozwoju demokracji szlacheckiej w Polsce.

A. Konstytucja *Nihil novi*,
B. Przywileje nieszawskie,
C. Artykuły henrykowskie,
D. Przywileje piotrkowskie.

Zadanie 18. *(0-3 pkt.)*

Wpisz do diagramu nazwy trzech stanów sejmujących w polskim sejmie XVI wieku.

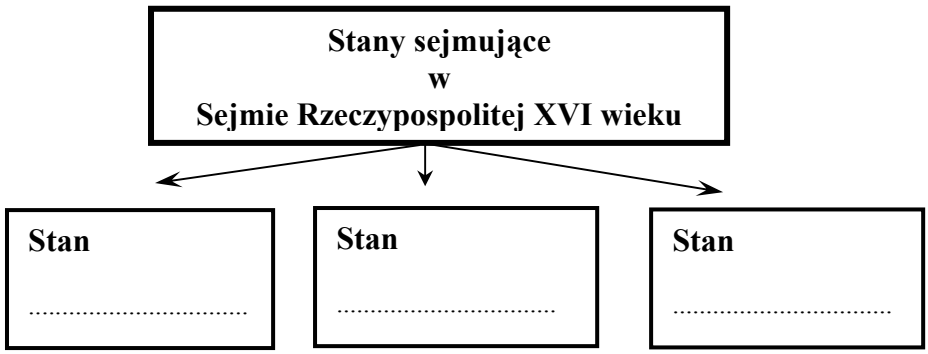

eduarkusze.pl

Zadanie 19. *(0-3 pkt.)*

Zaznacz na mapie Rzeczypospolitej XVIII wieku obszar

- **A.** wcielony do Prus po pierwszym rozbiorze.
- **B.** wcielony do Rosji po drugim rozbiorze.
- **C.** wcielony do Austrii po trzecim rozbiorze.

Uwaga Na odpowiednim obszarze wpisz literę oznaczającą kolejny zabór.

E. Olczak, *Historia, zeszyt do ćwiczeń*...,Warszawa 2002, s. 47.

Zadanie 20. *(0-1 pkt.)*

Wskaż wydarzenie niezwiązane z okresem romantyzmu.

- **A.** Wiosna Ludów na ziemiach polskich.
- **B.** Powstanie listopadowe.
- **C.** Uchwalenie Konstytucji 3 Maja.
- **D.** Ukazuje się *Kordian* J. Słowackiego.

Zadanie 21. *(0-1 pkt.)*

Wskaż trzy elementy związane z ideologią konserwatyzmu.

walka klas, tradycja, wolność światopoglądowa,
wiara w autorytety, rewolucja społeczna, ewolucja polityczna.

eduarkusze.pl

Zadanie 22. *(0-3 pkt.)*

Na podstawie źródła rozwiąż zadania od **A** do **C.**

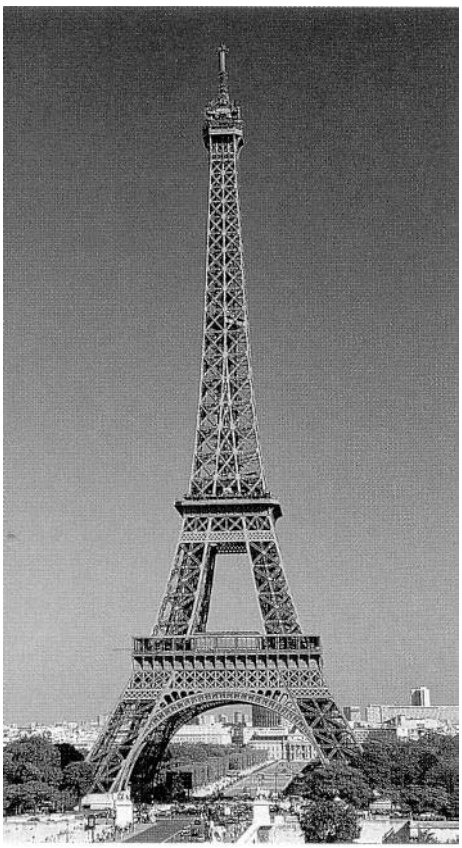

Źródło własne.

A. Podaj nazwę przedstawionego obiektu.

.....

B. Podaj nazwę miasta, którego przedstawiony obiekt jest symbolem.

.....

C. Wskaż dwie cechy konstrukcji, które inspirowały wiarę w nieograniczone możliwości techniczne człowieka XIX wieku.

1. .....

2. .....

Zadanie 23. *(0-5 pkt.)*

Uzupełnij tekst

Okresem zaborów wstrząsały powstania zbrojne, których celem była niepodległość Polski. Powstanie ..... było największym zrywem narodowym w ..... wieku na ziemiach polskich. Bezpośrednią przyczyną wybuchu była ....., czyli przymusowy pobór do ...., który zarządził polityk polski .... w porozumieniu z carem Rosji Aleksandrem II.

eduarkusze.pl

Zadanie 24. *(0-3 pkt.)*

Na podstawie planu miasta Łodzi określ trzy wyznania religijne jej mieszkańców w XIX wieku.

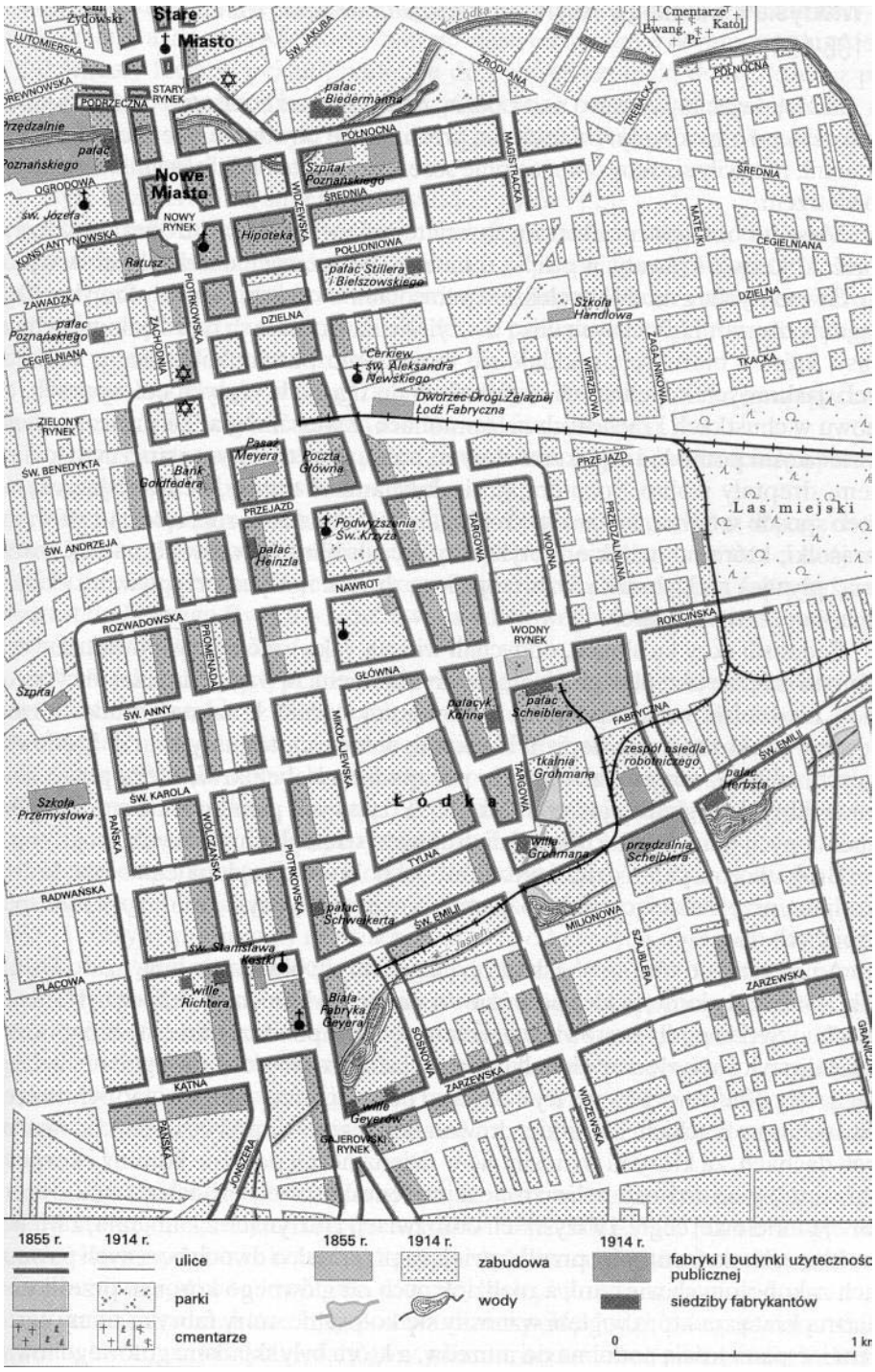

G. Szelągowska, K. Szelągowska, *Dzieje nowożytne i najnowsze* 1815-1939, t IV, Warszawa 1999, s. 101.

1. .....
2. .....
3. .....

eduarkusze.pl

Zadanie 25. *(0-3 pkt.)*

Na podstawie poniższego tekstu wskaż trzy różnice w położeniu ludności polskiej pod zaborami.

We wszystkich zaborach zaznaczył się wzrost demograficzny mocno przewyższający średnią europejską. W drugiej połowie stulecia ludność zaboru pruskiego wzrosła o 60%, Galicji – 85%, Królestwa Kongresowego zaś – o 160%. Wymowne były też różnice materialne i kulturowe pomiędzy tymi trzema regionami. Zabór pruski charakteryzował się nowoczesnym rolnictwem oraz przemysłem lekkim, wskaźnik analfabetyzmu zaś zmniejszył się tam w latach 1870-1901 z 30% do 1%. W zacofanej Galicji i w królestwie Kongresowym, przechodzącym w tym czasie przez stadium rewolucji przemysłowej, analogiczny spadek wyniósł odpowiednio z 80% do 56% i z 80% do 65%. Galicja mogła przynajmniej poszczycić się rosnącą liczba studentów, którzy stanowili 22% ogółu studentów całej Austrii [...]

P. S. Wandycz, *Cena wolności*, Kraków 1995, s. 270.

1. .....

   .....

2. .....

   .....

3. .....

   .....

Zadanie 26. *(0-4 pkt.)*

Oznacz literą P (prawda) zdanie prawdziwe, literą F (fałsz) zdanie fałszywe. Odpowiednią literę wpisz do tabeli.

1	Władysław Grabski był autorem reformy walutowej w 1925 roku, której symbolem było wprowadzenie silnego złotego.	.....
2.	Trzykrotny premier Wincenty Witos w parlamencie II Rzeczypospolitej był reprezentantem SDKPiL.	.....
3.	Pierwszym prezydentem odrodzonej Rzeczypospolitej wybranym w 1922 roku w głosowaniu powszechnym był Stanisław Wojciechowski.	.....
4.	Józef Piłsudski jako Naczelnik Państwa dowodził wojskami w okresie najazdu bolszewickiego na Polskę w 1920 roku.	.....

Zadanie 27. *(0-2 pkt.)*

Uporządkuj, przestrzegając chronologii, ogłoszenie poniżej podanych aktów prawnych z okresu II Rzeczypospolitej. Przy dokumentach wpisz liczby od 1 do 4.

A. (.....) Konstytucja kwietniowa,
B. (.....) Dekret o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej,
C. (.....) Nowela sierpniowa,
D. (.....) Konstytucja marcowa.

eduarkusze.pl

Zadanie 28. *(0-13 pkt.)*

Na podstawie poniższych źródeł historycznych rozwiąż zadania **od A - F**

Źródło A

Udział procentowy uczniów żydowskich w ogólnokształcących szkołach średnich w poszczególnych dzielnicach Polski

Dzielnica	Lata szkolne			
	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29
Centralna	23,3	24,5	26,3	26,0
Wschodnia	32,4	34,9	36,7	37,2
Zachodnia	2,0	2,0	2,2	2,1
Południowa	19,8	21,9	22,0	22,0

S. Bronsztejn, *Ludność żydowska w Polsce*..., Warszawa 1963, s. 189.

Źródło B

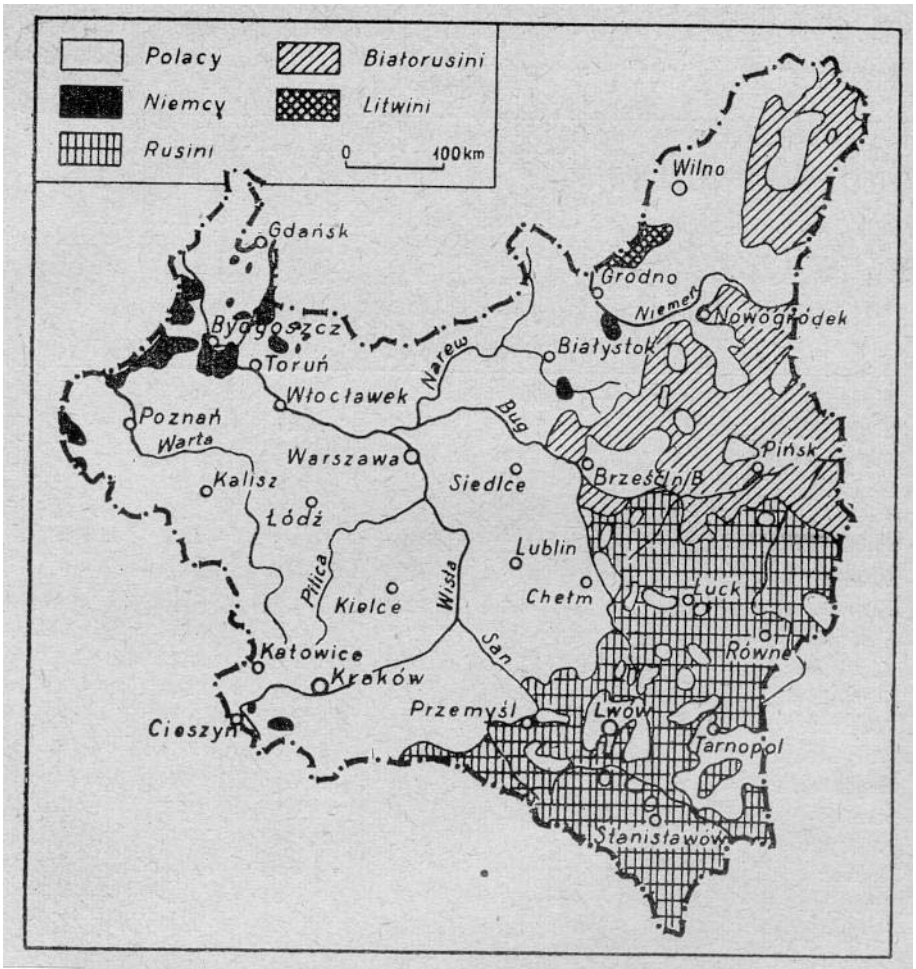

Koncentracja terytorialna narodowości w Polsce międzywojennej

S. Bronsztejn, *Ludność żydowska w Polsce*..., Warszawa 1963, s. 113.

eduarkusze.pl

A. Podaj, na podstawie źródła A, w której części Polski w latach 1925 – 1929 najbardziej wzrósł udział procentowy uczniów narodowości żydowskiej.

.....

B. Podaj, na podstawie źródła A, dwie nazwy obszarów II Rzeczypospolitej, w których znajdowały się najliczniejsze skupiska ludności żydowskiej.

1. .....

2. .....

C. Określ rodzaj

źródła A - .....

źródła B - .....

D. Stosując kryterium wielkości obszaru zamieszkania, na podstawie źródła B, wymień kolejno pięć, najliczniejszych narodowości II Rzeczypospolitej.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

E. Na mapie (źródło B) nie umieszczono mniejszości żydowskiej, ponieważ

a) żyła w rozproszeniu głównie w miastach.
b) była nieliczna.
c) żyła przede wszystkim na wsi.
d) nie stanowiła mniejszości.

F. Podaj trzy argumenty, wyjaśniające źródła mozaiki narodowościowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

eduarkusze.pl

Zadanie 29. *(0-3 pkt.)*

Na podstawie poniżej przedstawionego zdjęcia uczestników konferencji w Poczdamie rozwiąż zadania od **A** do **C.**

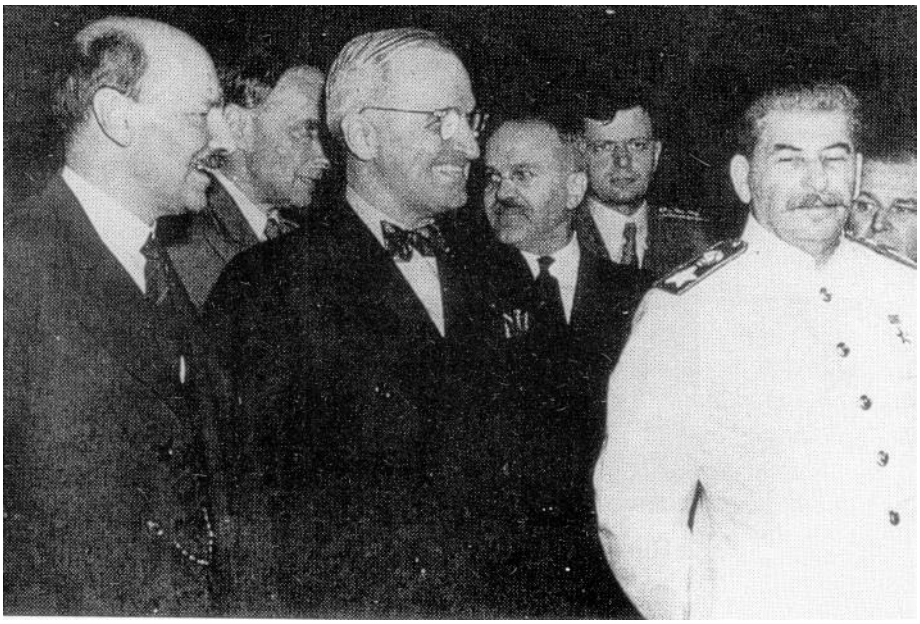

Najnowsza historia świata, pod red. A. Patka, J. Rydla, J. J. Węca, Kraków 1997, s. 384.

A. Podaj trzy nazwiska przywódców Wielkiej Trójki.

1. .....
2. .....
3. .....

B. Wyjaśnij, w jaki sposób zdjęcie ilustruje hierarchiczną zależność pomiędzy dwoma politykami reprezentującymi Związek Radziecki. Możesz uwzględnić ich funkcje w państwie.

.....

.....

.....

C. Podaj nazwisko polityka brytyjskiego, którego podczas obrad konferencji w Poczdamie zastąpił nowo wybrany premier.

.....

Zadanie 30. *(0-1 pkt.)*

Wskaż nazwisko polskiego laureata literackiej Nagrody Nobla, którego dzieło pt. *Zniewolony umysł* jest krytyką postaw w okresie socrealizmu

A. Władysław Reymont,
B. Henryk Sienkiewicz,
C. Wisława Szymborska,
D. Czesław Miłosz.

eduarkusze.pl

Zadanie 31. *(0-1 pkt.)*

Na podstawie wypowiedzi premiera Józefa Cyrankiewicz z czerwca 1956 roku, sformułuj wniosek o stosunku władzy do społeczeństwa w okresie PRL.

Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie.

Wiek XX w źródłach..., oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 398.

.....

.....

.....

Zadanie 32. *(0-1 pkt.)*

Uzasadnij, że zjawisko **<u>Jesieni Ludów,</u>** które zmieniło oblicze Europy narodziło się w Polsce.

.....

.....

Zadanie 33. *(0-5 pkt.)*

Sformułuj, przywołując po jednym argumencie, uzasadnienie powodu do dumy współczesnych Polaków z osiągnięć i postaw każdej z przestawionych postaci.

Gazeta Wyborcza, nr 219, 17 kwietnia 2004, s. 1.

1. .....

   .....

2. .....

   .....

3. .....

   .....

4. .....

   .....

5. .....

   .....

eduarkusze.pl